

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA
ELNÖK

Országgyűlés Hivatala

Irományszám: B/2

Érkezett: 2018 MÁJ 07.

**A Nemzeti Választási Iroda elnökének beszámolója
az országgyűlési képviselők 2018. április 8. napján megtartott
általános választásával kapcsolatos állami feladatok
megszervezéséről és lebonyolításáról**

Előadó: dr. Pálffy Ilona
a Nemzeti Választási Iroda elnöke

Budapest, 2018. május

Tisztelt Országgyűlés!

A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 13. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően az országgyűlési képviselők 2018. évi választásával kapcsolatos állami feladatok megszervezéséről és végrehajtásáról a következők szerint számolok be.

Magyarország köztársasági elnöke 2018. január 11-én az országgyűlési képviselők általános választását 2018. április 8. napjára tűzte ki. Az országgyűlési választás 3 177 településen 10 285 szavazóköri körben, valamint 118 külképviseleten került lebonyolításra.

I.

A választási szervek

A választásban 1 282 helyi választási iroda, 106 országgyűlési egyéni választókerületben 97 országgyűlési egyéni választókerületi választási iroda, 118 külképviseleti választási iroda, 19 területi választási iroda és a fővárosi választási iroda, valamint a Nemzeti Választási Iroda vett részt. A választási irodákban közel 22 ezer esküt tett munkatárs végezte a választási feladatokat.

A választási bizottságok mintegy 65 000 taggal működtek. A szavazatszámláló bizottságokba a listát állító jelölő szervezetek, valamint a független jelöltek 2-2- tagot bízhattak volna meg. A 2018. évi országgyűlési képviselő-választáson összesen 32 129 delegált tag vett részt a szavazatszámláló bizottságok munkájában, ami jóval kevesebb a 2014. évi országgyűlési választáson megbízott tagként közreműködő több mint 40 ezer főnél. A Fidesz–KDNP 15396, a Jobbik 7997, az MSZP–Párbeszéd 5603, a DK 2168, az LMP 423 főt delegált. A jelölő szervezetek csak korlátozottan éltek azzal a fontos lehetőséggel, hogy figyelemmel kísérik a választásnap feladatok végrehajtását és részt vesznek a választás tisztaságának, törvényességének biztosításában, a pártatlanság érvényesítésében és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállításában.

A választásokat 219 nemzetközi megfigyelő kísérte figyelemmel.

II.

Tájékoztatás, oktatás

A Nemzeti Választási Iroda – a törvényben előírt választási értesítők megküldésén túl – ezúttal is nagy hangsúlyt helyezett a választópolgárok tájékoztatására. Minden eddiginél több, összesen hat – a közmédiában sugárzott és a választások honlapján közzétett – kisfilm és rádiószpot készült a választópolgárok részére. Ezek tematikája felölelte a magyarországi lakcímmel nem rendelkezők regisztrációját, magát a levélszavazást, a magyarországi nemzetiségek regisztrációját, a jelöltajánlással, a választási kérelmek benyújtásával kapcsolatos tájékoztatást, továbbá a választásnapitudnivalókat.

A Nemzeti Választási Iroda Választási Információs Szolgálatához a választás kitűzésének napjától közel 6000 e-mail megkeresés és 9 ezer telefonhívás érkezett. Legtöbbször a külképviseleti névjegyzékbe vétellel, az átjelentkezéssel, valamint a regisztrációval kapcsolatban érdeklődtek, vagy kértek és kaptak érdemi segítséget.

Az előző választásokhoz képest jelentősen megnövekedett a közérdekű adatigénylések száma. Az NVI-hez 2018. január 1-étől a választás eredményének jogerőre emelkedéséig terjedő időszakban több mint 300 adatigénylés érkezett. Az adatigénylések legnagyobb része a választások hivatalos weboldalán már korábban nyilvánosságra hozott információra vonatkozott, így különösen a szavazókörökkel, vagy az egyes külképviseleti névjegyzékekben szereplő választópolgárok számával kapcsolatos adatokra irányult. A szavazás napját követő héten a választás egyéni választókerületi eredményeiről, illetve az országos listás szavazás eredményéről kiállított jegyzőkönyveket kérték ki nemcsak a jelölő szervezetek, hanem választópolgárok is.

A szavazóköri jegyzőkönyveket (az egyéni választókerületi és a listás jegyzőkönyveket egyaránt) a Nemzeti Választási Iroda a szavazást követő 4 napon belül szkenneléssel feldolgozta, és összehasonlította az informatikai rendszerben rögzített adatokkal. Az NVI „önként vállalt” szolgáltatásként a delegálás lehetőségével nem teljes körűen élő jelölő szervezeteknek – a delegált SZSZB-tag ugyanis megkapja a szavazóköri jegyzőkönyvek másolatát – átadta a jegyzőkönyveket elektronikus formátumban, így azok is ellenőrizni tudták az adatok egyezőségét.

Ahogy a korábbi általános választásokon, úgy most is kiadásra kerültek a választási irodák, valamint a szavazatszámoló bizottságok munkáját, felkészülését segítő Választási Füzetek új kiadványai, melyek jelentős segítséget jelentettek a hatékony munkavégzéshez. Külön felkészítő anyagot kaptak a külképviseleti választási irodák munkatársai. Négy alkalommal került sor felkészítő oktatásra a területi választási irodák és az országgyűlési egyéni választókerületi választási irodák vezetői számára, akik ezt követően elvégezték az irodák tagjainak felkészítését. A választási irodák informatikai feladatainak elsajátításához, valamint a számítógépes rendszerek alkalmasságának teszteléséhez számos próbanap került meghatározásra.

III.

A szavazás lebonyolítása

A választópolgárok száma

A választók névjegyzékében összesen 8 312 264 választópolgár szerepelt, ebből magyarországi lakcímmel rendelkező 7 933 815 fő, magyarországi lakcímmel nem rendelkező 378 449 fő. 59 235 választópolgár nemzetiségi regisztrációja alapján pártlista helyett nemzetiségi listára szavazhatott.

A választáson 5 796 268 választópolgár, a választásra jogosultak 69,73 %-a szavazott (a magyarországi lakcímmel rendelkező választópolgárok körében 70,22 %-os volt a részvétel).

A Nemzeti Választási Iroda – a korábbi évek tapasztalatait is figyelembe véve – 16,5 millió darab szavazólap előállításáról gondoskodott.

Jelöltállítás

Az országgyűlési képviselők 2018. évi választásán az egyéni választókerületi választási irodák 3690 választópolgár számára összesen több mint félmillió ajánlóívet adtak ki, majd a jelöltek bejelentését követően – a rendelkezésükre álló 3 napon belül – mintegy negyedmillió ajánlóív ellenőrzését végezték el.

A jelöltként bejelentett választópolgárok közül 1547 egyéni választókerületi jelöltet vettek nyilvántartásba az illetékes választási bizottságok, ugyanakkor 1258 jelölt nyilvántartásba vételét visszautasították. A nyilvántartásba vett jelöltek közül 195-en visszaléptek, 108-an a szavazás megkezdése előtt olyan rövid idővel, hogy a szavazólapok újragyártására már nem kerülhetett sor, így e jelöltek nevét (valamint 1

fő, a választójoga elvesztése miatt kiesett jelölt nevét) a választási szervek húzták át a szavazólapon.

A bejelentett 41 országos pártlista közül 23 teljesítette a listaállítás feltételeit és került fel a szavazólapra.

A 13 országos nemzetiségi önkormányzat mindegyike állított nemzetiségi listát. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának nemzetiségi listája kedvezményes mandátumot szerzett.

Átjelentkezés

Átjelentkezéssel szavazhattak azok, akik a szavazás napján lakóhelyüktől távol, de Magyarországon kívántak élni választójogukkal. Összesen 200 041 választópolgár élt az átjelentkezés lehetőségével, míg 2014-ben ez a szám 120 552 volt.

Az átjelentkezett választópolgár a lakóhelye szerinti választókerület egyéni jelöltjére, valamint párt- vagy nemzetiségi listára szavazhatott. Az átjelentkezés szavazás napjához közeli határidejére való tekintettel a megfelelő típusú és mennyiségű szavazólapok szavazókörökbe történő eljuttatását a szavazást megelőző napon kellett megvalósítani, ami valamennyi választási iroda összehangolt és pontos munkája mellett is megfeszített munkatempót igényelt.

Az átjelentkezők szavazatait a szavazást követő napon a Nemzeti Választási Irodához szállították, ahol – a külképviseleteken leadott szavazatokkal együtt – megtörtént azok szortírozása és a szavazást követő 6. napon átadása az illetékes választási irodák számára. A Nemzeti Választási Iroda határidőben, zökkenőmentesen végezte el az átjelentkezéssel szavazás lebonyolításához kapcsolódó feladatait.

Szavazás a külképviseleteken

A szavazás napján külföldön tartózkodó, magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgároknak lehetőségük volt külképviseleten szavazni.

58 310 választópolgár kérte külképviseleti névjegyzékbe vételét, akik közül 51 854 választópolgár vett részt a szavazáson, ami a négy évvel ezelőtti választáshoz képest több mint kétszer annyi választópolgárt jelent.

A legtöbben Londonban kívántak szavazni, szám szerint 9 707-en. Sokan kérték névjegyzékbe vételüket Münchenben (5 105 fő), de 1000 feletti volt a létszám 15 másik külképviseleten is.

A külképviseletekről érkezett visszajelzések szerint mindenhol rendben, komolyabb fennakadások nélkül lezajlottak a választások, minden sorban álló választó leadhatta a szavazatát. A Külgazdasági és Külügyminisztériummal együttműködve a külképviseleti szavazás zavartalanul került lebonyolításra. Ezúton megköszönöm minden külképviseleti választási iroda tagnak a munkáját.

Magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok szavazása

A Nemzeti Választási Irodához a magyarországi lakcímmel nem rendelkező választópolgárok összesen 462 550 központi névjegyzékkel kapcsolatos kérelmet nyújtottak be. A kérelmek mintegy fele a 2014. évi országgyűlési képviselő-választást követően érkezett. A 2018. évi országgyűlési választáson 378 449 választópolgár szerepelt a levélben szavazók névjegyzékében. A megküldött szavazási levélcsomagot 267 233 választópolgár, azaz a levélben szavazók névjegyzékében szereplők 70,64 %-a juttatta vissza a Nemzeti Választási Irodához: postai úton 38 412 irat érkezett, a külképviseleteken 205 684, az országgyűlési egyéni választókerületi székhelyeken pedig 23 137 választóborítékot adtak le.

Komoly problémát jelentett a jelenlegi eljárási határidők mellett, hogy a levélcsomagokat csak késve – a pártlistás szavazólapról hozott NVB-határozat jogerőre emelkedését követően – lehetett kiküldeni a választópolgárok számára. A postázásra így március 19-21 között került sor, ami miatt különösen a tengeren túli országokban csak késői időpontban kapták meg az érintettek a levélcsomagokat.

A szavazási iratok feldolgozását az NVI 28 munkaállomáson, 56 munkatárs közreműködésével 11 napon keresztül végezte. A jogszabályi feltételeknek 225 471 szavazási irat felelt meg.

A levélben szavazás összehasonlító adatai

	országgyűlési választás 2014.	országos népszavazás 2016.	országgyűlési választás 2018.
névjegyzéken lévő választópolgárok	193 793	274 627	378 449
beérkezett szavazási iratok	158 654 (82%)	154 145 (56%)	267 233 (71%)
érvényes szavazási iratok (a beérkezett szavazási iratok arányában)	128 712 (81%)	130 356 (85%)	225 471 (84%)

Esélyegyenlőség biztosítása a választások során

A választási eljárásról szóló törvény a korábbiaknál jóval több segítséget biztosít a fogyatékkal élőknek. Összesen 142 látássérült személy kért Braille-írással készült szavazási értesítőt, a szavazáshoz pedig 141-en igényeltek Braille-szavazólap sablont. A szavazásról szóló, könnyített formában megírt tájékoztatót összesen 14 327 választópolgár részére kézbesítettük. A mozgáskorlátozottak számára minden választókerületben, illetve minden településen kialakítottak akadálymentes szavazóhelyiséget, amelynek igénybevételét összesen 1 374 fő kérte. Összesen 7 255 szavazóhelyiség, az összes szavazóhelyiség 70 %-a volt akadálymentes. Az EBESZ-ODIHR előzetes jelentése is kiemelte, hogy „pozitív lépések történtek a fogyatékkal élő választópolgárok szavazásának megkönnyítésére”.

Informatikai feladatok

A Nemzeti Választási Iroda az országgyűlési képviselők 2018. évi választásához kapcsolódóan 13 beszerzési eljárást bonyolított le, amelyek közül 12 igényelt különleges biztonsági intézkedést. Az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága ez utóbbi beszerzések lefolytatásához előzetesen engedélyt adott. A beszerzések minden esetben a közpénzek felelős és hatékony módon való felhasználása elvének figyelembevételével történtek.

A felkészülés során, az informatikai feladatok zökkenőmentes ellátása céljából, a területi és helyi választási irodákhoz 2017. év végén 1100 darab többlet munkaállomás és nyomtató került kiszállításra. A mobil hálózati kitettség csökkentése és az informatikai biztonság növelése érdekében – szintén még 2017-

ben – megtörtént a nagyobb települések adatkommunikációjának Nemzeti Távközlési Gerinchálózatra történő átállítása.

A rendeleti szintű jogszabályváltozások és a biztonságra való törekvés szükségessé tette a választási informatikai rendszerek továbbfejlesztését.

Bevezetésre került a Választási Kapu, amely a választási irodák munkatársainak elektronikus személyazonosító igazolvánnyal történő rendszerhozzáférést szolgálta. A Választási Kapu többfaktoros azonosítása az élesbe állítástól kezdődően jól működött, és a korábbi választásokon alkalmazottakhoz képest biztonságosabbá tette a felhasználók azonosítását.

A továbbfejlesztett Nemzeti Választási Rendszer a körzetesítéstől az eredménymegállapításig hatékonyan támogatta a választási szakfeladatok ellátását. A rendszer folyamatosan és hiba nélkül üzemelt, a kiemelten nagy terhelést jelentő időszakokban, a jelöltajánlás ellenőrzés időszakában és a választás napján is biztosítva a választási irodák zavartalan munkáját. Az egyéni és listás választás szavazóköri jegyzőkönyveinek 90%-át a választás napján 23.50-ig rögzítették be az irodák munkatársai a rendszerbe, a szavazás napját követő hajnali 03.00 órára pedig az utolsó jegyzőkönyv rögzítése is megtörtént.

Problémamentesen működtek a logisztikai, pénzügyi és egyéb feladatokat támogató alkalmazások is.

Az informatikai biztonság fokozása kapcsán kialakításra került a Választási Informatikai Biztonsági Műveleti Központ, amely az esetlegesen előforduló kibertámadások gyors azonosítását és elhárítását célozta. Ennek és az egyéb biztonsági intézkedéseknek köszönhetően kritikus informatikai biztonsági esemény a választás előkészítési és lebonyolítási időszakában nem volt. Az informatikai rendszerekhez illetéktelenek nem fértek hozzá, az azokban tárolt adatok mindvégig biztonságban voltak. A választások honlapján (mind az új, mind a tartalék portálon) mindvégig a hivatalos, korrekt adatok kerültek megjelenítésre.

A választások 2017. év végén bevezetett új hivatalos honlapján terhelési problémák miatt a szavazás napján hozzávetőleg egy órán keresztül szolgáltatáscsökkenés volt tapasztalható. A zavartalan és folyamatos tájékoztatás biztosítása céljából délelőtt 10 órától kezdődően a tartalék portál szolgálta ki az érdeklődőket. A jelölő szervezetek és média számára az adatellátás a VIP csatornán keresztül folyamatosan biztosított volt a honlapon tapasztalható szolgáltatási problémák ideje alatt is.

IV.

Gazdálkodási adatok

A Nemzeti Választási Iroda a 2018. évi országgyűlési képviselő-választás lebonyolítására 8,9 milliárd forintot tervezett. Ebből az összegből 620 millió forintot a szavazatszám-láló bizottsági tagok és jegyzőkönyvvezetők normatíváinak emelésére fordított. A 4 évvel korábbi választáson a bizottsági tagok és a jegyzőkönyvvezetők 20 ezer forint tiszteletdíjat kaptak, idén 35 ezerre nőt ennek mértéke, amely 75 %-os emelkedést jelentett.

A források a 2017. évi költségvetési törvényben 500 millió forint, a 2018. évi költségvetésben 6,6 milliárd forint, az NVI korábbi évek maradványaiból 1 milliárd 180 millió forint, továbbá az előzőekben említett szavazatszám-láló bizottsági tagok normatíva-emelésére biztosított 620 millió forint póttámogatásból kerültek biztosításra.

A tervezett kiadások közel felét a központi (informatikai, hálózati, nyomdai költségek, levélszavazással kapcsolatos kiadások), másik felét a helyi és külképviseleti szervek általi lebonyolítására fordítandó kiadások tették ki.

A választási bizottságok által az ajánlóívekkel kapcsolatos, illetve a választási kampány során elkövetett jogsértések miatt kiszabott bírságok összege 739 756 500 forint.

V.

Tapasztalatok, jogalkotási javaslatok

A Nemzeti Választási Iroda korábban megfogalmazott jogalkotási javaslatait a választási eljárás továbbfejlesztésére, a joghézagok megszüntetésére továbbra is időszerűnek tartom. Jelen beszámolómban a 2018-as országgyűlési választásokkal kapcsolatban az alábbiakat emelem ki:

A választási időszak meghosszabbítása

Az eddigi országgyűlési választások tapasztalatai alapján a levélben szavazás szavazólapjainak kiküldésére és visszaérkezésére rendkívül szűk a jelenleg biztosított határidő. Ezért javaslom a választási eljárás megelőző határidőit néhány

nappal előrébb hozni, így elegendő idő maradna arra, hogy a távolabbi területekről is biztonsággal visszaérkezessenek a postai úton feladott válaszbörítékek.

Az ajánlások ellenőrzése

Minden eddiginél több jelzés érkezett az ajánlóívek másolásával, az ajánlások hamisításával kapcsolatban. A választási irodáknak nincs lehetőségük arra, hogy a választópolgárok aláírásmintájának felhasználásával ellenőrizzék az aláírások valódiságát, a hamisított ajánlások kiszűrése a választási eljárás keretében nem lehetséges. Büntető eljárásban tisztázhatók a csalásokkal kapcsolatos esetek, ezen eljárások azonban időigényesek, csak a választásokat követő több év elteltével vezethetnek eredményre. Mindezekre tekintettel megfontolandónak tartom az ajánlási rendszer finomítását, illetve a büntető eljárás határidőinek a jelölési szabályokhoz igazodó alakítását. Az ajánlások ellenőrzése tekintetében a Nemzeti Választási Bizottság több iránymutatást is kiadott a joggyakorlat egységesítése érdekében, célszerűnek tartanám ezek tartalmának kodifikálását is.

A névjegyzéki kérelmek határidőinek módosítása

Az utolsó pillanatban beérkező nagyszámú névjegyzéki kérelem (átjelentkezés, mozgóurna) elbírálása jelentős mértékben elhúzódhat, ami több országos választáson is azt eredményezte, hogy az összes helyi választási irodának késő éjjelig kellett várakoznia arra, hogy megkezdhesse a névjegyzékek nyomtatását. Ezért a névjegyzéki kérelmek benyújtásának határidejét a jelenlegi 16.00 órától 12.00 órára javaslom előrehozni. Az új határidő bevezetésével pénteken délután megtörténhet valamennyi szavazóköri névjegyzék kinyomtatása, és az átjelentkezők szavazólapjai is korábban kiszállításra kerülhetnek a választási irodákba.

Az átjelentkezés

Elmondható, hogy az eljárási törvény jelenlegi szabályai miatt a legnagyobb gondot az átjelentkező választópolgárokat fogadó szavazóhelyiségekben a többórás sorban állás jelentette 2018-ban, de már 2014-ben is. A 19 óra utáni sorban állás miatt – a 8/2014. számú NVB iránymutatás alapján – mindaddig nem hozható nyilvánosságra a választási eredményt tartalmazó tájékoztató adat, amíg a szavazóhelyiségekben az utolsó választópolgár is nem adja le a szavazatát. Az átjelentkezés egyre népszerűbb, tehát már nem 5-6000, hanem 10-12 ezer választópolgár szavaz a

legszűfoltabb szavazóhelyiségekben. Az átjelentkezők számára kialakítandó szavazóhelyiségekre vonatkozó szabályok feltétlenül módosításra szorulnak.

VI.

Zárszó

A választás eredményét nem érintő adminisztratív hibák sajnálatos módon ezen a választáson is előfordultak. Így például a szavazatszámoló bizottságok néhány esetben a jegyzőkönyv kitöltésénél nem a megfelelő rovatba írták be egyes listák szavazatait; ezek a hibák jogorvoslat keretében kijavításra kerültek. Ugyancsak néhány esetben az is előfordult, hogy a választópolgár nem megfelelő szavazólapot kapott; a szavazatszámoló bizottságok – az 1997 óta élő törvényi rendelkezésnek megfelelően – ilyen esetekben a többletnek megfelelő számú szavazatot minden lista szavazataiból érvénytelennek nyilvánítottak, így ezekben a szavazókörökben nagy mértékben megemelkedett az érvénytelen szavazatok száma.

A fentiek ellenére megállapítható, hogy az országgyűlési képviselők 2018. évi általános választásán az állami feladatok végrehajtása törvényesen, Magyarország Alaptörvényének és a jogszabályoknak megfelelően történt. Ezt támasztja alá az EBESZ-ODIHR előzetes jelentése is, amely szerint *„a választási szervek minden szinten általános bizalmat élveztek az érintettek körében, és munkájukat általában elfogulatlannak ítélték meg”, továbbá „az NVB és az NVI eleget tett a megbízatásának, minden szinten szakszerűen és átláthatóan, rendszerint az előírt határidőket betartva bonyolította le a választásokat.”*

Végezetül ez úton is szeretném köszönetemet kifejezni a szavazás előkészítésében, megszervezésében és lebonyolításában részt vevő köztisztviselőnek, állami tisztviselőnek, közalkalmazottnak, valamennyi választási szerv és választási bizottság tagjának, akiknek munkája hozzájárult a választás sikeres lebonyolításához.

Kérem a Tisztelt Országgyűlést, hogy beszámolómat elfogadni szíveskedjék.

Budapest, 2018. május

dr. Pálffy Ilona

a Nemzeti Választási Iroda elnöke